Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САХА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныыы ыйтан таҕыстар

№14 (5214) | 1979 сыл. Олунньу 1 күнэ ЧЭППИЭР | Сыаната 2 харчы.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫГАР ДЕПУТАККА КАНДИДАТТАҺЫ РЕГИСТРАЦИЙЛААҺЫН

Дойдуга буоллаҕа турар ССРС Верховнай Советын быыбарыгар уокурукт[illegible]рдаах быыбар комиссиялара мунньахтара биир сыалаах ойоҕу государственнай сыалаһыы үрдүк ордуктар депутаккаа кандидаттаһа регистрациялаабыттар. Регистрациялаабыттар оҥоолорутар—промышленность уонна тыа хаһаайыстыбатын бастыҥнара, партийнай, советскай үлэһиттэр, наука уонна культура биллиилээх деятелдэрэ, сибиилиилээх күүстэр представителлэрэ, норуот үөрэҕириитин, дорообуйа хаһыстабылын үлэһиттэрэ.

Союз Советын быыбарыгар Москва куорат Баумановскайдаах быыбардыыр уокурукка ССРС Верховнай Советыгар депутаккаа кандидатыынан ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ таһаарыс Л. И. Брежнев регистрациялаабыт.

ССТА.

Российскай Советскай Федеративнай Социалистическай Республика уонна Украинскай Советскай Социалистическай Республика партийнай, советскай, общественнай тэрилтэлэригэр, бары үлэһиттэригэр

Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитета, ССРС Верховнай Советын Президиума уонна ССРС Министрдэрин Сэбэта Российскай Советскай Федеративнай Социалистическай Республика уонна Украинскай Советскай Социалистическай Республика рабочайдарын, колхозтаах арыт, интеллигенциялаах бары үлэһиттэрин Украина Россияны кытары хлебпута 325 сыла туолуутунан итиннигин, ис сүрэхтэн эҕэрдэлиилэр.

Украина Россияны кытары холбоһуута киниилэр экономическэй, политическай уонна культурнай сибээстэр үүгэ [illegible] биллиилэрин дьылыыттан [illegible]бутэ, бүгүн Аҕа дойдубут бүтүннүүтүн киниэхэ дьылҕатыгар уһулуччулаах суолталаанньта. Ити историческай актаан, В. И. Ленин баҕаҥа бигэ курдук, тылларынан, олоҥор сирдэриэн, хар итэрдэрэн уонна историлэрэ эдьиэ чугастыгар киэн бэрааттыы норуоттаах биирдэ сомоҕолоһуулара үйэ-саас тухары биэргэммит.

Россия уонна Украина үлэһиттэрэ бүгүн дойдубут норуоттарын кытары биирдэ сомоҕолоһуулара саамай бастакы, [illegible] уонна помещиктар быластарын утары, социалистическай идеаллар ороҥнуулларын иһин охсуһуу ааттаах героическай суолун аспыттара. Большевиктар-ленинецтар сэлэлэрэ Россия пролетариата үлэһиттэрэ түмүмтэ уонна киниэхэ Улуу Октябрьскай социалистическай революция кыайыытыгар тиэрэ иҥнэ. Революциялаах охсуһуугэ Украина пролетариата—Россия рабочай кыраһыы саамай бэдэг уонна бай буой этэрээттэриттэн биирдэстэрэ—активнайдык кыттыбыта.

Россия уонна Украина пролетарийдара коммунизм идеяларын мунура суох баҕиниилээхтэрэ, хорсун уонна бэйсин харыстаммат быһыылара, патриотизмнаах уонна интернационализмнаах киниэхэ дойдубут бары норуоттара диринигин ытыктаһыыларын ылар. Уонна киниэхэ махтана санаһыннарыллар тиэрдибит. Россия, Украина уонна Советскай Союзтан норуоттарын улуу дьоҥдьоһуулара гражданскай сэриигэ уоттаах сылларынан, Сэтэриэ патриоттарын туруулаһыыларыгар, фашизмы уоруу сэриитигэр хоп ыыллыларга, аҕа дойдуга бастакы сайдыылаах социалистическай общественнаны тутар иһин охсуһуугэ буспутах хоппыта.

Бүгүн улуу Ийэ дойдубут норуоттарын сыраттыы мэргэнньирэгэр Российскай Федерация уонна Украинскай Советскай [illegible] индустриялаах, бөдөҥ механизированнай тыа хаһаайыстыбата [illegible] сирдэр иһэр научнайдаах итиннэ чэлгийэ үүнэр [illegible] сайдыылаах республикалар буоллаҕа [illegible]. Бүгүн РСФСР промышленнаҕа иннигэр күн иһигэр революция иннилэрэ Россия бүтүннүүтэ сыл устата онгорорун саҕа бөдөҥсүүйэлэрэ онгорон таһаарар. Украинаҕа промышленнай производство кэмэйэ Советскай былаас сылларыгар 100 төгүл кэриҥэ улаатта. Республикалар киниэхэ колхозтарын уонна совхозтарын тыа хаһаайыстыбатын бөдөҥсүүйэлэрэ онгорон таһаарыылара [illegible] хас эмэ төгүл эбэттилэр. Үлэһиттэр материальнай таһымнарын хоҥоруу суох үүнэр. Ученайдар эрдэх уһуйуччулаах арыылара оон дойдуга үрдүнэн биллиилиннилэр. Эрдэх национальностаах советскай культура сайдыытыгар достойнай кылаатталарын Россия уонна Украина самодеятельнай айыыларын молуйуонун кыттыылаахтарга киллэрэллэр.

Украина Россияны кытары холбоһуутун 325 сыла туолуута—ити бүгүн дойдубут бары норуоттарын уопсай бырааһыныыларын, ленинскэй национальнай политиканы ороҥдоһуунун, советскай норуот—дьоннор эсэ историческай общностарын—политическай бөдөҥ самодеятельнай бөдөҥ сомоҕолоруттан, чаҕыйах кэстүүтэ.

Советскай Союз бары нацияларын уонна народностарын ньыгыл бөдөҥ сомоҕолоруттан, киниэхэ Киин Коммунистическай партиятын, киин таһаарыс Л. И. Брежнев баһылыктаах Киин Комитетын тула түмсүүлэриттэн, ССКП программатын, ленинскэй ис уонна тас политикатын норуот бүттүүн ойоҕоҕунуттан—коммунизм иһин, эйэ уонна социальнай прогресс иһин охсуһуугэ саҥа кыайыылар кэтиллэрэ.

Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитета, ССРС Верховнай Советын Президиума уонна ССРС Министрдэрин Сэбэта Российскай Федеративнай Социалистическай Республика уонна Украинскай Советскай Социалистическай Республика [illegible]лэрэ, колхозтаахтара, интеллигенциялара, бар[illegible] бүгүн дойдубут норуоттарын биир сомоҕолоруттан [illegible] үлэһиттэрэ [illegible] коммунистическай туруулаах бырааттыы коргэнии [illegible] мунньахтарэ, партия XXV туруга саҥа кыайыылары ситиһиилэ[illegible] итэҕэс сыеһин, ССКП КК от ыйынааҕы уонна [illegible] (1978 с.) Пленумнарын историческай уурааҕ[illegible] олохтоох киниэхэ достойнай кылаатталарын киллэрэллэр [illegible] биллэрэллэр.

Туругурдун Советскай Социалистическай Республикалар Союзтара!

Туругурдун бүгүн социалистическай Ийэ дойдубут бары нацияларын уонна народностарын бырааттыы дьоҥдьоһуулара уонна тулхадыйбат биир сомоҕолоро!

Марксизм-ленинизм үөрэҕэ аммыгын, Коммунистическай партия салалтатынан—инникитин дизни, коммунизм кыайыытыгар!

ССКП КИИН КОМИТЕТА.
ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМА.
ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТА.

Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурукка

Республика столицатыгар буоллаҕа уокурукка быыбар комиссиятын мунньахтара ССРС Верховнай Советын Союзун Советын быыбарыгар 404 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурукка биирэ ойуоннар представителлэрэ муҥунньулар. Мунньах депутаккаа кандидаты регистрациялаһыныгар анаммыт. Комиссия председателэ М. И. Афанасьев тыыы Мэҥэ-Хаҥалас ойуоннуун В. И. Ленин аатынан совхозтаах партийнай секретарыгар И. Г. Гаврильевка биэрбит.

Бүгүн коллективпыт, диэтэ таа, Гаврильев, былаас үрдүк органын депутатыгар кандидатыынан ойуурутчуттар бириигэдьиирдэрин Екатерина Иннокентьевна Новгородованы аатлаабыта. Ааптар кинини ССРС Верховнай Советын депутатыгар кандидатыынан регистрациялатыыларга этии киллэрэр. Ити этиини ойоон ССКП Нам ойуоннуунааҕы комитетын бастакы секретара Г. М. Савинов тыл этэ.

Екатерина Иннокентьевна Новгородованы, Мэҥэ-Хаҥалас ойуоннуун В. И. Ленин аатынан совхозтаах ойуурутчуттарын бириигэдьиирин, ССРС Верховнай Советын Союзун Советын быыбарыгар 404 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурукка ССРС Верховнай Советын депутатыгар кандидатыынан регистрациялыыр туһунан уураах биир санаанан ылылыннар.

Ийэ дойдубут сакаастарын бары көрүҥүнэн толоруохпут!

Эрилик Эристиин аатынан совхоз социалистическай эбэһээтэлистибэтэ

Бүгүн, Эрилик Эристиин аатынан совхоз рабочайдара, инженернэй-техническэй үлэһиттэрэ уонна сулуусаалаахтара, ССКП КК от ыйынааҕы уонна сэтиньиэстээҕи (1978 с.) Пленумнарын уураахтарынан ороҥ күүрдүүлэн туран, үлэ оҥорумтуотун үрдэтиигэ, тыа хаһаайыстыбатын бөдөҥсүүйэлэрин ылыыны эбэтэргэ онус пятилетка тэрдүс сылыгар маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылыннылар:

СҮӨҺҮ ИТИННИГЭР

— ССРС Верховнай Советын быыбарын кэрэ государственнай этиҥ, түүлэҕи туттарыы сыл аҥаардааҥы, ССРС Конституцията ылыллыбыта икки сыла туолуутугар үүтү ыаһыыга, түүлэҕи этиллэһиигэ туоят сылдьар быыстаннары тоҕоруоҕо;

— ыаҥы уонна сылгыны итиҥ сылдьааны бүтэннэн хаабаҥа суох тоҕоруоҕо, ыаҥайы ыаны деловой тахсыытын 78, кулун деловой тахсыытын 72 бырыһыанныгар тиэрдиэҕэ;

— хас биирдии фуражнай ыаахтан үүтү ыаһыны 33 кг-нан, ыалдьыбыт 62 тоннаттан улаатыннараргэ, сыл устата государственнай 2480 тонна үүтү атыылыырга;

— государственнай туттарыллар сүөһүү күүсүн ыытан уотуулуу бэлэхтээн, хас биирдии тэбэ орто ыйааһынын 310 кг-на тиэрдэргэ, эти оҥоруулуу аспыт сылдьааҕар эбэтэргэ, 700 тонна эти государственнай туттарарга;

— сайыннары комуга 1500 ыаҥы ыаһыны, форма о. д. а. марааһа үлэлиэн механизациялыырга;

— Ийэ дойдуга ыалдьыбыт фондуттан 45 тыс. солуубай суумалаах күнү түүлэҕэ туттарыыга.

ХОНУУ ҮЛЭЛЭРИГЭР

— сири оҥоруу культуратын утумнаахтык үрдэтиэ, хас биирдии гектаттан 9,5 центнер туоратаах культуралар үүнүүлэрин хомуйуоҕа, государственнай 200 тонна хортуоппуйу туттараҕа, быыбаны 114,2 бырыһыанна тэҥэтиэ.

ТЕХНИКА ҮЛЭТИГЭР

— техниканы туһаныы модуулун үрдэтиигэ, биирдии тракторы 1450 эталонный гектаарга тэҥнэтиэ үлэни оҥорорун ситиһиэ;

— кампаанньа күүһүнэн 1735 тыс. тонна-километрга тэҥнэтиэ үлэни оҥорорго, уматыны уонна оҥоруулуу 3 бырыһыанын кэмчитиэргэ.

ЭКОНОМИЧЕСКАЙ ҮЛЭБЭ

— үлэ бары норуҥнаргар үлэ оҥорумтуотун 0,5 бырыһыанын үрдэтиэргэ, бөдөҥсүүйэ бэйэтэ туруор сыанатын аччатарга, финансовый-экономическай үлэлэри салгыы туоспарга;

— участаан ахсын общественнай бөҕөдөҥ, үлэ дьиссиплиинэтин туоспарга, бэйэлэрин сиргэлэрин буоллар дьаһалтаны хас объект ахсын одохтуурга, тэрээһиннэх буолуулуу ситиһэн, бары ыччаттар дьаһалтаҕар үрдүк идэйэ-политическай таһымнаах ыччаттарын тэрийэргэ;

— совхоз сүөһүлүүтүгэр, хонуутун үлэһиттэрэ уонна механизаторлар ыаммыт сопоставительнай эбэһээтэлистибэлэрин ситиһиилэстэн тоҕоруоҕун туһугар кулгаахтыны дьыгыннаан [illegible] дьаһалынаахтык тэрийэргэ.

(Эбэһээтэлистибэ сомоҕо бастыҥнарын сыалара кыттыылаахтарынан [illegible])

Арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары сорунуулаахтык охсуһуоҕун!

Карл Маркс аатынан совхоз Төлөй Дириҥинээби бригээдэтин үлэһиттэрин оройуон общественнойыгар ыҥырыылара

Партия уонна правительство арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуу кэмнэрэ дьаһаллар туспарыйан ууруахтара охохо кинээс ыччаттарын туһунан дьүүлэһэн эрдэ, биһиги, Карл Маркс аатынан совхоз Төлөй Дириҥинээбэ оскуолаттан үлэһиттэрэ, бастыҥ общественнай бэрээдэктэрин салгыы турунан, бэйэлэринэн мааныык соруҥу туруорунабыт:

Кэдьүүс уонна хаачыстыба пятилеткатын хаалбыт иккис сылыгар (1979—1980 сс.) общественнай бэрээдэги куруубайдык кэҥии, арыгылааһыны, үлэҕэ бороҕуулааһыны оҥор да түөлүгэтин таһаарыахха.

Биллэрии курдук, общественнай бэрээдэги, үлэ дьиссиплинатын кэҥии, араас сахах, дэҥ-ойоох тахсыытын сүрүн бастыҥ бастакы сыалын арыгылааһын буолар. Арыгы кэҥии дорообуйатыгар, оҕону, ыччаты иитиигэ, дьиэ-кэргэн олоҕор, производствоҕа улахан хоромньуну оҥорорун биһиги үчүгэйдик ойдуулуубут. Ол иҥин арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуута общественность бүтүүнэ турунарын ситиһэргэ дьулуһан, бригээдэбит барыы үлэһиттэрин, ыалларын тохоолууларгар маанык дьаһаллары олохтуурга быһаарыныыбыт:

— механизаторлары бэйэ хаһаайыстыбатыгар (дьиэни тутуурга, отмас тиэйиитигэр, о. д. а.) комсомолу, ... күннэрэн баран арыгылатыыны тэрийээччэ;

— араас малы-салы атыылаһан баран ону өсүүйбэтэ буоларга;

— бөҕүөлэк иннинээги мылдьыты арыгынан күндүлээччэ;

— оҕо тороохуҥун, саас туолуутун, атын да дьиэ-кэргэн бырааһынныгын арыгыны массабайдык иҥии, итирикпэһиҥ тахсар гына бэлэхтээччэ тохтоторго;

— сыбаайбаларын олус элбэх иҥиитэ суох тэрийэргэ;

— общественнай миэстэлэргэ, оҥу тэҥэ митиннэргэ, мунньахтарга арыгыны иҥэн баран кэлии суох буоларын ситиһэргэ, бэрээдэгэ суох табахтааһыны ууратарга. Общественнай дьиэлэргэ, гаражка, котельнайга, ферма производственнай блогар арыгыны иҥиини боборго;

— баһаартан сэрэнэр дьаһаллары утумнаахтык олохтуурга;

— бу соруктары ситиһэр иннитэн ойдотор, сэрэтэр үлэни күүһүрдэргэ, учаастак үлэһиттэрин ортотугар ойдотор-иитэр үлэни былаанныахтык ыытарга, дакылаатарга, лекцияларга, политинформацияларга, митиннэргэ, мунньахтарга, агитэзналар күннэрэнэр активнайдык сылдьарга;

— бэрээдэги кэҥии, бөҕүөлэк [illegible] сылдьыны түөлүгэтин тута дьүүллээн иһэргэ. Табаарыстыы суут, добровольнай народнай дружина тиһигин быспакка үлэлэлэрин ситиһэргэ. Дьиэ хаһаайкаларын, дьахталлар, кыргыттар ортолорутар дьахтар комитетын иитэ-хорутар дьахтар комитетын тэрийэргэ, үлэтин былаанныахтык тэрийэргэ. Агитэзналарга арыгы буоргутун, кини содулларын туһунан ойдотоитэр үлэни күүһүрдэргэ. Культура дьиэтигэр, библиотекаҕа комсомолдар, ыччаттар күүстэриннэн спэр-майгы тематыгар диспуттары, тематическай бинчэрдэри тэрийиини, тылынан сүрунааллары таһаарыыны, световой хаһыаттары кэрдэрүүнү эльбэтэргэ;

— үлэһиттэр бэрээдэгэ, үлэ дьиссиплинатын кэҥэр, итирикпэр түбэлтэлэрин социалистическай куоталаһыны түмүгүн таһаарыыга, совхоз транспорынан туһаныыга, уоппускаҕа, путевкаҕа бэлиитэ учуоттаһын бэрээдэгин олохтуурга.

Бэйэбит иннибитигэр маанылаах чопчу соруктары ылынан туран, бастыҥ общественнай бэрээдэги олохтуур, арыгылааһын уонна алкоголизм күүрэйитин боппоҕо иҥэ охсуһуону күүһүрдэргэ ойдоо общественнойыгар бүтүүнэ ыҥырабыт!

[illegible] ... уонна алкоголизмы утары сорунуулаах бастыҥ общественнай бэрээдэги олохтуур, арыгылааһын уонна алкоголизм күүрэйитин боппоҕо иҥэ охсуһуону күүһүрдэргэ ойдоо общественнойыгар бүтүүнэ ыҥырабыт!

[illegible] ... ыҥырабыт!

Карл Маркс аатынан совхоз Төлөй Дириҥинээбэ бригээдэтин үлэһиттэрэ.

Бастыҥ общественнай бэрээдэктэр: [illegible]

Бастыҥ общественнай бэрээдэктэр: [illegible] Мунньахтарга, митиннэргэ, мунньахтарга, агитэзналар күннэрэнэр активнайдык сылдьарга;

— бэрээдэги кэҥии, бөҕүөлэк [illegible] сылдьыны түөлүгэтин тута дьүүллээн иһэргэ. Табаарыстыы суут, добровольнай народнай дружина тиһигин быспакка үлэлэлэрин ситиһэргэ. Дьиэ хаһаайкаларын, дьахталлар, кыргыттар ортолорутар дьахтар комитетын иитэ-хорутар дьахтар комитетын тэрийэргэ, үлэтин былаанныахтык тэрийэргэ. Агитэзналарга арыгы буоргутун, кини содулларын туһунан ойдотоитэр үлэни күүһүрдэргэ. Культура дьиэтигэр, библиотекаҕа комсомолдар, ыччаттар күүстэриннэн спэр-майгы тематыгар диспуттары, тематическай бинчэрдэри тэрийиини, тылынан сүрунааллары таһаарыыны, световой хаһыаттары кэрдэрүүнү эльбэтэргэ;

— үлэһиттэр бэрээдэгэ, үлэ дьиссиплинатын кэҥэр, итирикпэр түбэлтэлэрин социалистическай куоталаһыны түмүгүн таһаарыыга, совхоз транспорынан туһаныыга, уоппускаҕа, путевкаҕа бэлиитэ учуоттаһын бэрээдэгин олохтуурга.

Бэйэбит иннибитигэр маанылаах чопчу соруктары ылынан туран, бастыҥ общественнай бэрээдэги олохтуур, арыгылааһын уонна алкоголизм күүрэйитин боппоҕо иҥэ охсуһуону күүһүрдэргэ ойдоо общественнойыгар бүтүүнэ ыҥырабыт!

[illegible] ... ыҥырабыт!

[illegible] ... уонна алкоголизмы утары сорунуулаах

ЧАҒЫЛ УОТТАР САНДААРАЛЛАР

Дьон олорор сиринэн иитэр үлэҕэ Бахсы нэһилиэгин үлэтин опытыттан

Идеологическай фронт үлэһиттэрин иэстэрэ—үлэ хаачыстыбатын, көдьүүһүн үрдэтии, кини формаларын уонна ньымаларын тупсарыы.

(ССКП КК сатиньнитэҕэ (1978 с.) Пленуумнар таһаарыс Л. И. Брежнев этиитэттэн).

АГИТЗОНАЛАРГА ТИРЭҒИРЭН

Дьон олорор сирдэриттэн иитэр үлэ нэһилиэнньэ кинэг арангатын биһирэбилин ылла. Ааспыт сылга агитзоналар культурнай-массабай, хаһаймыстыбаннай, ыраахыгдар-чэбдигирдэр үлэлэргэ куоталаһыларын түмүктэрэ сельсовет исполкомунан быһаарылларын бүттүүн общественность муниципаллар таһаарылыбыта. Кыайыылаах агитзоналар мебель фондаларынан бириэмийэлэнниттэрэ.

Быйыл агитзоналар үлэлэрин ордук тэтимнээхтик ыытар сыалтан сельсовет исполкомуттар анал боппуруоспа коруллэн, тэрэһэнин үлэлэргэ эҥэх уларытылар киллэрилиннилэр. Олорор сирдэрин, күүстэрин, дьоҕурдарын учуоттаан нэһилиэк үрдүнэн сахалыы сэтэ агитзона тэрилиннэ. Кини агитштаб начальника бу үлэҕэ опыттаах учуутал М. М. Захаров анаммыта. Агитзоналарга коммунистар Первякова Е. М., Толстоухова А. Г. турунарулуннулар.

Кини агитштаб [illegible] «Чэйиг эрэ, уолаттар!», «Чэйиг эрэ, кыргыттар!» диэн темалар[illegible] обуоһай программаннан күрэхтэһиилэр ыытыллыбыттара кинэг биһирэбилин ылла[illegible] активностарын үрдэттэ.

Сахалыы бырааһынныгар ангардас Чыаппара бөһүөлэгин биэс зоналара 138 бириэмиэлээх дьаһаны, тематическай дьаһаны маскарадтары оторон кытыннарбыттара нэһилиэнньэ сүргэтин улахаммык хотохо. Ыытыллар үлэлэргэ сахалыы күүрэнэ киллэрдэ.

Алтыныыттан ыам ыйыгар диэри агитзоналар ньесаҕа күрэхтэһиилэрэ быланнаммыта. Ити күрэхтэһиигэ эмиэ үөс 3 зона ситиһиилээхтик кыттыннА. Маны тэҥнэн барыс общественнай тэриллэлэр кыттыларынан, кэлимэс былаанна олоҕуран, араас көрүүнэргэ спортивнай күрэхтэһиилэр ыытыллаллар. Тохсунньуга нэһилиэк олохтоохторо 4 хамаандаҕа арахсан волейболга күрэхтэстилэр. Спорт аттан көрүүнэргэр күрэхтэһиилэр графиктаран өтөһүлүннэ.

Хас бырааһыныык аайы агитзоналарынан бөһүөлэги кэргэтин үгэскэ кубулуйан иһэр. Хас биирдии агитзона бэйэтин территориятын ыраахын, туспаран өтөһүллүүтүн, көрдүллүүтүн иһин эҥин этиилэр уонна оно аналлаах үлэлэри былаанныыр ыытар. Сэлиэнньэ олохтоохторо бэйэлэрэ өтөстор ыыахтара суох дьон дьиэлэрин түмсэн, табаарыстыы комэнэн өтөрөн биэрэр үчүгэй үгэстэннилэр.

Агитзоналар советтара кини агитштаб салалтатынан дьону кэлимэс кытын боппуруостарынан дьарыктаналлар, лекциилары, бэсиэдэлэри ыыталлар. Кинилэр общественнай бэрэсэдэги кэһэр, арыгылыыр дьоннору дьүүлгэ-сэмэҥэ тардыыллара миэстэтигэр эҥин-тиэҥин улаханнык үрдүттэ.

Дьахталлар советтара (председатель Захарова Е. Ф.) агитзоналары кытта ыкса сибээһи тутуһар, ыыммат, ангардас дьоннорго общественность комсомолуттан былаанныахтык тэриллэр. Агитзоналар иэдэс ардыларыгар аһы аскаһыныга, таҥас тигиитигэр күрэхтэһиилэр барбыттара үчүгэй түмүктэри биэрдилэр.

Агитзонаҕа олорор оҕолор түмсүүлэриттэр араас темаларга аналлаах аһаҕас занятиелар ыытылыннылар. Итинник түмсүүлэргэ атын агитзоналартан мылдьыттар ыытыллаллар, үлэни-хамнаһы билэсэлэр, опыт атастаһаллар.

Кини агитштаб бэйэтин үлэтин общественнай суотһуу быйылгы ыытаннах кыстыгын этэҥэ туоораһыгыһу быйылгы ыытаннах кыстыгын этэҥэ туоораһыгыһуга, суоһуттан аһы-уолу ылыыны албэтиннэриигэ туһаайан үлэлиир. Агитзоналар олохтоохторо граждан быыһыытынан ыччаттыксыттан үлэлэтэн солбуйаллар, эбии аһылыгы болҕомтэлиигэ, ас тобоҕун хомуйуу активнайдык кытталлар.

В. ЛЫТКИН,
партийнай тэрилтэ секретара.

Кини агитштаб көҥүлэ-ньиннэн уус-уран самодеятельность биир массабай көрүнэр—ньесаны туруорууга күрэхтэһии саҕаланна. Жюри таллыбыта, куоталаһыы усулуобуйата уонсай дьүүлгэ туруоруллан биэрэгэтиллибитэ. Күрэхтэһии биллиилэрин кытта агитзоналарга болҕомтэни күүстүү оргуйбута.

АЙАР ТАЛААННАРЫ КӨРҮҮ

Бу күнэргэ, график быһыытынан, хайыы-үйэ үс агитзона ньесаларын туруордулар. Кэрэччүлэр биһирэбиллэрин аныгы ыччат ыра санаатын, ыраас чэпчэлиэх, ынчык дьаһааннарын көрдөрдүлэр. П. Итинцев суруйбут «Кини аҕатыгар» диэн ньесатын «Ньуоҕабыл» агитзона туруорунна. Иван Протодьяконов Коля, Иван Петров Соловьев, Пелагея Скопецникова Балаайа, Инна Баранникова Инта оруолларын барҕа табыллан толоонтулар.

Тоҕоо бөһүөлэгин икки агитзоналара холбоһон ураан Лев Габышев «Хаарах уутаа» диэн ньесатын туруордулар. Бу ньесаҕа олох хаалыыньаҥын, арыгыгыт туҥэрэ быһыыта көпсэнэр. Ньесаҕа Марина Баранникова Маайыка, Василий Слепцов Тобоохон Архип уоларастарын сатыһыннаҕастык арыйдылар. Коллектива былаанын кэм сытыырхайбыт боппуруоһун таарыйар айымныыны таллыбыта жюри биһирэбилин ылла.

Сарыаллар «Реэкэм хоҕо» диэн ньесаны туруорбуттар агитзона кырдьаҕастара кэрэхсиллэр Парасковья, Пинсвентий Гоголевтар, II кылаас үөрэнээччитэ Лена Местникова оонньообуттара кинэнэ барытын көрөхсэттэ.

Хас биирдии кини сценаҕа бу эрэ тэхсыбыт уустуран самодеятельность ньиттылыгаахтарын долгуйуулларын тэҥнэ үлэлэстэр. Коллективтар ньесаларыгар кини таоҕар тус-туспа кистэлэҥнээх тына туруортаабыттарэ, ыытылгахтар күүрэннээх үлэ сыһыытар байлаарын оруоллаарын үөрэтэн, кинэхэ тиийэр тына оонньообуттара көрөхсэбиллээх.

Ньесалары көрүү нэһилиэнньэ активноҕа үрдээбитин чуолкайдык көрдөрдө.

М. ЗАХАРОВ,
кини агитштаб начальника.

Снимокка: П. Иванова «Кэнэ аартыкка» диэн ньесатыгар Пелагея Скопецникова (саҥас)—Балаайа, Матрена Петрова—Боккуой оруоллаарыгар.

ЫЧЧАТ АКТИВНОҺА ҮРДҮҮР

Биһиги агитзонабытыгар 42 улахан кини, 26 үөрэнээччи олорор. Кинилэр нэһилиэккэ ыытыллар араас дьаһалларгa актинайдык кытталлар. Үлэни агитзона активa былаанныыр уонна ону толорторор.

Ордук улахан болҕомто дьону иитиигэ ууруллар. Хас занятиеҕа араас темаларга бэсиэдэлэри оногобут «Знание» общество чэпчэлиэнэ. График быһыытынан лекциилары аҕаллар, политинформациялары ыыталлар.

Нэһилиэнньэ бөһүөлэгин туһаран оногоруута, көрдуугэ ер-ийэ-онуга таһаарбыт ыытыыта улахан суолталаах, эпидемиологическай тоторуу сайдыы турар, олорор дьиэлэрбитин, кинилэр иэ-тэс көрүнэриэн, чаҕайбабытын туһаайар туһугар үлэлэтибит. Сайын агитзона олохтоохторо бэйэтэ ыыйан оногостуммат А. А. Новгородова дьиэтин ситиматырыаллаан, ыспэскэлэрэн бааччыттэрэ.

Нэһилиэнньэ ордортуар үүтүн государствоҕа тутарыыга, лабыктаны хомуйууга абааһыгыстыбэ ылыыны үлэлэтибит, кыстык кэмнэр ыытыллар үлэлэргэ мэлдьи комолоһобут.

Быйыл агитзона саамай улахан ситиһиитинэн урукку дьыллаҕар комсомолецтар уонна ыччаттар активностара үрдэбитэ буолар. Итиннэхэ тоҕоостоон жүүнэ нэһилиэги бүтүннүү хабан «Чэйиг эрэ, уолаттар!», «Чэйиг эрэ, кыргыттар!» диэн темаларга күрэхтэһии ыытылыбытын аҕыннаахха сол. Итиннэ мунуу тупсаҕа кыһаныахпыт.

Биһиги агитзонабыт үлэтигэр рабочайдар И. И. Мохначевскай, П. Н. Попова, А. Я. Окопешникова о.дук көмөлөһиилэрдик кытталлар. Запатиеларга кыайан кэлбэт кырдьаҕастарга, шефтэһиннэ тэриллэн, кини үксэ хабыллыыны ситиһэбит.

Биһиги агитзонабыт хаһыс дэ сылын нэһилиэк нһинэоҕи күрэхтэһиилэргэ кыайыылаах, сельсовет исполкомун, партийнай тэрилтэ Бөҕүотунай грамоталарынан уонна мебель фондунан наҕараадаламмыта.

Агитзона олохтоохторо сыл аҥаан совхоз отделениетыгар араас үлэлэргэ субуотуньуктары тэриллэн, ол убуна кэсэ тэриллэн. Ол хаачыта кэргэттиигэ уонна араас быстах нэдиэлэргэ туттуллар. Сыл түмүгэр аҥа активистыгар бириэмийэлэр, бэлэхтэр бириллэллэр. Маннык кэссаны тэриллэр олус наадалаах диэн саныыбыт.

Атын нэһилиэктэр бастыҥ агитзоналарын опытын билсэһиини кинилэр тэриллэр буолаллар үчүгэй буолуо этэ.

Т. СЛЕПЦОВА,
«Сарыгдо агитзона» начальника.

Снимокка: Т. К. Слепцова.

АҺАҒАС ЗАНЯТИЕ

Чыаппара бөһүөлэгин кини уулуссатыгар биир дьиэ кэннэ уотунан «маҥхэ кинрыаг» диэбиттэн ыытыллар турар. Ити—4 № дээх «Чолбон» агитзона кинэ.

Тохсунньу томорооннааҕы тымныытыттан толлубакка боҕоччу тэлгэбит оҕолор оонньуу-суоллуу кинрэлэр. Кинилэри амарах тэҥнэн астыг мичээрдиэн агитзона начальника Г. А. Аммосова көрсөр.

Бүгүн агитзона оҕолорутар сыныйалы бөҕэрэ. Галина Афанасьевна атын агитзоналартан ыалдьыттыы кэлбит активистары, үөрэнээччилэри олордуталыыр.

Бөҕэрэ Оҕо сылын туһунан өссэдэлэнэ аҕыллар. Ол кэнниттэн сайыны саматар чаччараас тэҥастаах оҕолор ыллаан чоргуустуулар, үҥкүүлээн тэйдилэр. Саня Дьячковскай (IV кылаас) «Польканы» үҥкүүлэбитэ, Вася Гоголев (III кылаас) «Новогоднаяа» диэн ырыаны толорбута ордук биһирэнилэр. Оҕолорго агитзона үөрэх активнай кыттыылаах, кырдьаҕас медицинскэй үлэһит Е. В. Хоп быар ыарыытын туһунан бэсиэдэ оногордо. Кинини барытын көрөхсэтэр музыкальнай викторина таабырын тэйиччэ уонна «Бэтэр сорох» диэн оонньуу ыытыллыннылар.

Түмүгэр көрөхсэбиллээх остуоруйаны ыыппыттаар. Ыыллыы «Толоон» агитзона оҕолорун дуобакка, сылгыыннаах табаарыстыы көрсүһүүгэ ыытардылар. Бэтэртэн оҕолор уоран-кэтэн, олус үчүгэй ойдөбүлээх дьиэлэриттэн тарҕаспыттар.

Бу бэтэрэ тэриллиннэ Г. А. Аммосова уонна агитзона үөрэхтээх сектора М. Г. Тарабукина үгүс сатабыллаах, дьоҕурдаах киниэ үөрдүр.

Е. ЗАХАРОВА.

Снимокка: «Толоон» агитзона активиста мэнэжэрсыт, сельской Совет депутата, Герой-ийэ Анисия Савельевна Мозначевская.

Үөрэнээччилэр сынньалаҥнара

Быйылгы Оҕо сылыгар аналлаах дьаһалар былаанныырыгар сөп түбэһиннэрэн, агитзоналарга сынньалаҥ киэһэлэрэ ыытыллаллар. Олорор агитзоналар үөрэхтэх сектордара—учууталлар тэриллэр. Итиннэ ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ таабарыс Л. И. Брежнев оҕолоргоо ыытыыт Саҥа дьыллаҕы эҥэрдэтиттэн саҕаламмыттара. Оҕолор викториналары, таабырыннаах таайсыбыттара, КВН-лар, ырыа, үҥкүү дорҕоонноллаах ыытыллыбыт тэрг. Аҥардас кыһыны оробуа күннэрэ 3 тэгэл агитзоналар үөрэнээччилэрин икки аҥдыларыгар дуобакка уонна саахымнаах күрэхтэһиилэр буоллулар. Ордук тыҥаһыныахтык «Сарыал» уонна «Сардаана» агитзоналар үөрэнээччилэрэ II диэскэ күрэхтэһиилэрэ бөҕө.

Күрэхтэһиилэри агитзоналар олохтоохторо бэйэлэрэ көҥүлүллэр, селиэбиллар. Маннык отделение управляющайа Слепцов В. Д., рабочей Мохначевскай А. А. уонна физкультура учуутала Ефимов П. Д. активнайдык ыытыллаллара мэрэхсэбиллээх.

Ф. СОФРОНОВА,
«Сардаана» агитзона начальника.

Оскуола проблемалара

Үөрэнээччилэри үлэҕэ иитии, идэҕэ туһаайыы

Экономистар аадыларынан, адъаһыы үөрэҕэ суох иитиллэллэр орто үөрэхтэх киһи оногоон таһаарар производственнай кодьүүһэ 108 бырыһыанынан үрдүк.

Билигин кэмнэ хас уонуу сыл буола-буола шаулай билии суумата иккилии тогуя улаатар. Онон билиэн билии уонна үөрэх оруола хаһаанныгыаҕар да үрдээтэ. Ол да иһин СССР XXV съезиэгэр поруот үөрэҕириитин селгыны сайыннарыы, чуолаан, бүттүүн орто үөрэхтэхнэ киирии, үөрэнээччилэри үлэҕэ иитии боппуруоһуттар болҕомтону улаатыннарыы, оҥо ыыра ардэҕэттэн идэтин таба талан ылыгыы хааччыйыы коруллубута. Итиннэ сибээстэн калин кинкэ директивнай документтар, дьаһаллар ылыллыбыттара.

IX—X кылаастар үөрэнээччилэриттэн механизатор идэтин иитиннэ аналы 1980—85 сс. СССР 3255 оскуолаларыгар автоделовны, 6830 оскуолаларга тракторы, тыа-хаһаайыстыбаннай массыыналары үөрэтии кабинеттарыгар киллэриллэрэ көрүллэр. Правительство итиннэхэ иннэ буолар средстволан толору хааччыйар.

Бэйиги оройуон 10 орто оскуолаларыттан Дириҥ, Хайахсыт, Амма, Мугудай оскуолаларга оҥорулору үлэҕэ диригэтэн үөрэтиигэ, идэтиигэ аналыт үөрэх сылларыгар киирбиттэрэ. Былыр Сылаан, Чурапчы орто оскуолаларыгар оҥолору тракторист идэтигэр үөрэтиигэ киирдилэр. Итиэ оскуолаларга тракторист идэтин баһылыырга 221 уолаттар, массыынаан ыаһын мастарын идэтигэр 108, оҥуруот ыаһын үүнүүлэрин мастарын идэтигэр 25 кыргыттар үөрэнэллэр.

Дарыа орто оскуолата Эрилик Эристиин аатынан совхозтуун, хардарыта шефтэйин дуоһаларыгар оҥоруран, тракторы үөрэтии кабинетын билиигэ кордобулаах эпиидэттэнэ тыла ситэрэн эрэллэрэ, 104 тракторлаах, 56 суоҕу иитиитин мастардарын баламнаах таһа рбыттара атын оскуолаларга, базовай тэриллэлэргэ үчүгэй сабалаанан холобурунан б олуохтаах.

Ол эрээри атын оскуолаларга үлэ билигин да иитиилэк тэрээһиннээхтик бара илик. Аммаҥ, Хайахсыт, Мугудай орто оскуолаларга билигинэ диэри кордобулаах эпиидэттэнэ кабинеттара суох. Хайахсыт, Мугудай оскуолаларын сабалааччылара кэскилээх билаана, базовай тэриллэлэрин иитиэ дуоһабарга суох олороллор.

IV—VIII кылаастар үөрэнээччилэрин үлэҕэ иитиигэ сүрүн базаннан мастерскойлар, предметтэй кабинеттар буолуохтаахтар. Оттоохо бэйиги оскуолаларбыт мастерскойдара тас да, иҥ да корпуустарынан, оборудованиелэринан, инструменнарынан хааччыллыбыттарынан үлэҕэ иитии сана кордобуллэриэгэр ыраатыннан эпиидэттэбэттэр. Оттон Соловьева, Чурапчы 1 уонна 2 №-дээх ыыс кылаастаах оскуолаларыгар үөрэнэр мастерской суох. Онон үөрэнэр мастерскойдары туттуу, туһаарыы, оҥору байыыны оскуолаалар, базовай тэриллэлэр сабалаанчыларыттан сырдыаах, былаанныах үлэни эрэйэр.

Начальнай кылаастар оҥолорун үлэҕэ үөрэтиигэ, иитиигэ үлэ уруоктарыгар туттуллар араас матырыйаалларынан, инструменнарынан хааччыллыбыт сана программаннан үлэлиигэ эпиидэттэнэ үчүгэй үөрэтиилээх кылаас кабинеттар бары оскуолаларга тэриллиэхтээхтэр. Мныаха үчүгэй сабалаһыннар Чурапчы, Кытаанах орто, Арыылах ыыс кылаастаах оскуолаларыгар баар диэхха сөп. Итиннэ атын оскуолаалар начальнай кылаас үөрэнээччилэриэгэр кылаас-кабинеттары былаанныахтыах тэрийиигэ киирэ гынныттар, наһаа бытаардылар.

Оройуон оскуолаларыгар үлэҕэ иитии, идэтии сана оруктара базовай тэриллэлэр биллэр-көстөр комелэрэнэн олохха киирэр кыахтаахтар. Ол эрээри сорох базовай тэриллэлэр уонна оскуолалар салайаччылара (тыа хаһаайыстыбатын производственнай-техническай хааччыйы оройуоннаах холбоһуга, промкомбинат, олох-дьаһах комбината, Чурапчы орто оскуолата, интернат-оскуола, о. д. а.) туох да кэтэҥнээх үлэни ыыппакка олороллоро кими баҕарар дьиктиргэтэр. Базовай тэриллэлэр, предприятиелэр кинилэргэ учебнай производственнай к бинеттары, сыахтары, участактары, үөрэнэр кабинеттары тэрийиигэ, оборудованиеннан, инструменнарынан, сөптөах үөрэхтээх кадрдары ан хааччыйыыга бырааптар. Саха АССР Министрдэрин Советын 1978 с. ахсынньы 5 күнүнээҕи уураахтаанан бэриллибиттэрин үрдүнэн, оҥу туһуммакка олороллор.

Үөрэтэр-иитэр үлэни туоспуруттан бүттүүн орто үөрэхтэһиэн сокуон и олохха киллэриигэ базовай тэриллэлэр уонна оскуолалар пеликоллективтэрэ бэлэмнээх үлэлиилэрэ—билигин кэм уталыччылыбат кордобуллэ.

Т. ГРИГОРЬЕВ,
үөрэх оройуоннаах салаатын инспектора.

Спорт

«ҮРҮҢЛАДЬЯ» КҮРЭХТЭҺИИ ТҮМҮКТЭРЭ

Пионердар ортолорутар Союзка хаһыс да сылын ыытыллар «Үрүҥ ладьа» күрэхтэһиитэ республиканскай иккис сылын ыытылынна. Былырыын 17 хамаанда кыттыбыта ааҕыллыбыта. Оттоо биһиги хамаандабыт IV буолбута. Бу күрэхтэһиҥ ыытыллыахтара Саха сирин чиэһин Россия полуфиналыгар бараллар комуокуулэр. Былырыын оннук чиэс Горнай оройуонун Бэрдьигэстээх оскуолатын пионердарыгар тиксибита.

Быйыл 10 хамаанда ыытыллыа. Якутскай куорат 1 №-дээх оскуолатыгар пионердара биһигиттэн оччо ыарыынан эрэ чорбойон ыыйыллыаҕынан буоллулар. Өлүөхэ уонна Горнай оройуоннарын пионердара тэҥ оҥоһуннылар. Ол эрээри олоҥхо... сир й... ... ыытыллыа... таныах. Быйыл ... III миэстэни ... тар.

Күрэхтэһиҥэ ... эстиэуур дьоҕурдаах ... ла урдэлэрэ ... Үүс партиилэр ... тиийэ тыгаах... ... бир...

Биһиги оҕолорбуттан ... областтан дуоскаҕа оҥоһуллуут Андрей Михайлов чемпиону кытта очкота гонцоһон, баран, сирэй кыайтаран II миэстэ буолла. Кини улахан дьоҥнэ... ... разрядтаах ... ...